

มัทธิว 1:1-17

ร้องเพลงคริสต์มาส (เล่ม 2)

"มาเถิดพระเยซูเจ้าผู้รอคอยมานาน"

30 พฤศจิกายน 2025; วันอาทิตย์แรกของเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสต์สมภพ

บาทหลวงไบรอัน นอร์ธ

โบสถ์โรสฮิลล์; เคิร์กแลนด์, วอชิงตัน

เข้าวันนี้ เราเปิดตัวชุดเทศนาชุดใหม่ที่จะพาเราผ่านวันคริสต์มาสอีฟ ชื่อว่า "ร้องเพลงคริสต์มาส (เล่ม 2)" คุณอาจจำได้ว่าเมื่อสองสามฤดูร้อนที่ผ่านมา Top Gun: Maverick ออกฉาย-36 ปีหลังจาก Top Gun ภาคแรก นับเป็นช่วงเวลาห่างกันนานที่สุดระหว่างภาพยนตร์กับภาคต่อ

เอาล่ะ ชุดนี้คือ "เล่ม 2" ของเราเอง ซึ่งเป็นภาคต่อของชุด "ร้องเพลงคริสต์มาส" ฉบับดั้งเดิมจากปี 2013

ซึ่งเป็นเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสต์สมภพและวันคริสต์มาสอีฟครั้งที่สองของฉันที่โรสฮิลล์ สิบสองปีต่อมา เรายังคงทำต่อไป บางทีอีก 12 ปี เราอาจจะเขียนเล่ม 3 ก็ได้ ใครจะรู้? 😊 ในซีรีส์นี้ เราจะมาดูข้อความต่างๆ ของเทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสต์เจ้า และจับคู่กับเพลงสวดคริสต์มาสที่ต่างจากที่เราเคยทำในครั้งแรก ฉันไม่อยากทำให้คุณเบื่อด้วยการท่องซ้ำๆ เดิมๆ ซ้ำๆ กัน ถึงแม้ว่าพวกคุณจะไม่ได้อยู่ที่นี่มาสิบกว่าปีแล้วก็ตาม ดังนั้นบางทีมันอาจจะไม่สำคัญอะไร 😊

วันนี้เราจะเริ่มต้นด้วยหนึ่งในข้อความคริสต์มาสที่เป็นที่รักที่สุด ซึ่งเป็นข้อความที่หลายคนสามารถท่องและเคยเห็นในละครเวทีมาหลายปีแล้ว เรามาเปิดที่มัทธิว 1:1-17 กัน เราจะอ่านทั้งหมด นี่คือพระวจนะของพระเจ้าสำหรับคุณและฉันในวันนี้... มัทธิว 1:1-17

อย่างที่ฉันได้กล่าวไปแล้ว... เป็นข้อความคลาสสิกจากละครเวทีคริสต์มาส ไข่มุก?

และถ้าคุณนึกไม่ออกว่าจะชอบคุณอะไรในสัปดาห์ที่แล้ว

คุณก็ชอบคุณที่ฉันเป็นคนออกเสียงชื่อเหล่านั้นต่อหน้าทุกคน ไม่ใช่ตัวคุณเอง และทุกคนก็พูดว่า "อาเมน"

เราทุกคนต่างเคยมีช่วงเวลาที่รอคอยสิ่งที่คุณเหมือนจะใช้เวลานานมาก

บางทีอาจเป็นการรอคอยให้คำเทศนาของฉันจบลง

บางทีอาจเป็นการรอคอยเสียงระฆังสุดท้ายของวันเรียน การมาถึงของวันหยุดคริสต์มาส

การย้ายออกจากบ้านพ่อแม่ หรือรอให้ลูกๆ ย้ายออกจากบ้าน (ไม่ใช่ในกรณีของเรานะ

เราชอบที่มีลูกๆ อยู่ด้วย!) บางทีคุณอาจรอคอยมานานเพื่อที่จะได้งาน "จริงจัง"

แรกที่ทำให้คุณมีเส้นทางอาชีพ เราทุกคนเข้าใจความรู้สึกของการรอคอยเป็นอย่างดี

ลองนึกภาพว่าการรอคอยไม่ใช่แค่ไม่กี่เดือนหรือหลายปี แต่เป็นเวลาหลายพันปี

แน่นอนว่าไม่มีใครมีชีวิตอยู่ได้นานขนาดนั้น

แต่ลองนึกภาพครอบครัวหรือประเทศชาติของคุณหลายชั่วอายุคนรอคอยพระเจ้าให้ทำตามสัญญา

เป็นศตวรรษแล้วศตวรรษเล่า นั่นคือสิ่งที่เราเห็นในข้อความตอนนี้

และเมื่อใดก็ตามที่พระเจ้าประทานสัญญา สัญญานั้นก็ก่อให้เกิดความหวัง ความหวังชี้ไปข้างหน้า-ไปยังสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น ไม่มีใครหวังในสิ่งที่เกิดขึ้นแล้ว

ดังนั้น: ชื่อต่างๆ ที่เราอ่านอยู่นี้เป็นเครื่องเตือนใจถึงความหวังที่พวกเขามี เพราะพระสัญญาของพระเจ้า เรื่องราวเริ่มต้นจากอับราฮัม และดำเนินต่อไปสู่คนรุ่นต่อไป เพราะพวกเขามีความหวังในอนาคตเพราะพระสัญญาของพระเจ้า

ก่อนที่เราจะพูดถึงเรื่องความหวังนี้ต่อไป ผมขอใช้เวลาสักครู่เพื่อพูดถึงลำดับวงศ์ตระกูลต่างๆ ของพระเยซูที่นำเสนอในมัทธิวและลูกา ผมคิดว่าเรื่องนี้สำคัญ เพราะเมื่อคุณเทศนาเกี่ยวกับลำดับวงศ์ตระกูลเหล่านี้เพียงปีละครั้ง คุณต้องคว้าโอกาสนี้ไว้เมื่อมีโอกาส ลำดับวงศ์ตระกูลในมัทธิวบทที่ 1 และลูกาบทที่ 3 มีความแตกต่างกันอย่างมาก และแน่นอนว่าทำให้เกิดคำถามว่า ทำไม? เหตุผลหลักคือมัทธิวและลูกากำลังสืบเชื้อสายที่แตกต่างกันแต่เสริมซึ่งกันและกัน เพื่อแสดงให้เห็นความจริงสองประการที่แตกต่างกันเกี่ยวกับพระเยซู

มัทธิวให้ลำดับวงศ์ตระกูลของโยเซฟแก่เรา ซึ่งไม่ใช่บิดาผู้ให้กำเนิดของพระเยซู แต่เป็นบิดาที่ถูกต้องตามกฎหมายของพระองค์ทางโลก ในกฎหมายของชาวยิว ความเป็นบิดาที่ถูกต้องตามกฎหมายหมายถึงสิทธิอย่างสมบูรณ์ กล่าวอีกนัยหนึ่ง การรับบุตรบุญธรรมทำให้เด็กมีสถานะทางกฎหมายเช่นเดียวกับบุตรที่ถูกต้องตามกฎหมาย มัทธิวแสดงให้เห็นว่าพระเยซูทรงสืบทอดราชวงศ์ตามกฎหมายของดาวิด และด้วยเหตุนี้จึงทรงมีสิทธิ์ตามกฎหมาย (ไม่ใช่ทางสายเลือด) ในการเป็นกษัตริย์เมสสิยาห์ของอิสราเอล

มัทธิวยังแบ่งลำดับวงศ์ตระกูลออกเป็นสามกลุ่ม กลุ่มละ 14 ชั่วอายุคน โดยจงใจจะเชื่อมโยงชื่อออกไป ซึ่งเป็นเรื่องปกติในลำดับวงศ์ตระกูลโบราณ เพื่อให้ได้สามกลุ่มที่สมดุล กลุ่มละ 14 ชั่วอายุคน มัทธิวเน้นย้ำถึงสามยุคสมัย ได้แก่ อับราฮัมถึงดาวิด ดาวิดถึงจุดเริ่มต้นของการเนรเทศ และยุคการเนรเทศไปยังโยเซฟ บิดาของพระเยซูบนโลก ผู้ฟังชาวยิวของพระองค์จะเข้าใจความเชื่อมโยงเชิงสัญลักษณ์เหล่านี้ได้ทันที จุดประสงค์ของพระองค์คือการแสดงให้เห็นว่าพระเยซูทรงเป็นกษัตริย์โดยชอบธรรมของอิสราเอล ซึ่งสืบเชื้อสายมาจากดาวิดอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และท้ายที่สุดมาจากอับราฮัม บิดาแห่งศาสนายิว

ในทางกลับกัน ลูกากำลังทำสิ่งที่แตกต่างออกไป และความเข้าใจในคำสอนของลูกายังมีความเห็นพ้องต้องกันน้อยกว่า ลำดับวงศ์ตระกูลที่นั่นสืบต่อกันมาทางกษัตริย์ดาวิด แต่สืบต่อผ่านบุตรชายอีกคนหนึ่งของพระองค์ (ไม่ใช่กษัตริย์) ชื่อนาธาน ดังนั้นชื่อทั้งหมดจึงแตกต่างกันในส่วนลำดับวงศ์ตระกูลนี้ นักวิชาการบางคนเข้าใจว่าลูกาเป็นผู้ให้ลำดับวงศ์ตระกูลของมารีย์ แม้ว่าชื่อของโยเซฟจะปรากฏอยู่ตอนต้นก็ตาม ทำไมต้องระบุชื่อโยเซฟถ้าเป็นสายเลือดของมารีย์? เพราะลำดับวงศ์ตระกูลโบราณมักใช้ชื่อของสามีเสมอ แม้กระทั่งเมื่อสืบเชื้อสายของภรรยา หากบิดาของมารีย์คือเฮลี โยเซฟก็สามารถถูกเรียกว่า "บุตรของเฮลี" โดยการสมรสได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับธรรมเนียมของชาวยิว มันคล้ายกับเวลาของพระเยซูเล็กน้อย อย่างที่เราเห็นในพระวรสารว่าพระองค์คือ "พระโอรสของดาวิด" ทั้งสองพระองค์ห่างกันเกือบ 1,000 ปี แต่เป็นวิธีที่ได้รับการยอมรับในการอ้างถึงพระองค์

สรุป: ในพระวรสารมัทธิว:

พระเยซูสืบเชื้อสายมาจากดาวิดอย่างถูกต้องตามกฎหมายผ่านทางโยเซฟ และในพระวรสารลูกา:

พระเยซูสืบเชื้อสายมาจากดาวิดอย่างถูกต้องตามกฎหมายผ่านทางพระแม่มาเรีย
สิ่งที่บิดามารดาฝ่ายหนึ่งขาด อีกฝ่ายหนึ่งก็ให้มา เมื่อนำมารวมกัน
ทั้งสองแสดงให้เห็นว่าพระเยซูทรงทำตามพระสัญญาของพระเจ้าได้อย่างสมบูรณ์
ทั้งทางกฎหมายและทางสายเลือด

มัทธิวยังเน้นที่อับราฮัม (เน้นที่พระเยซูในฐานะพระเมสสิยาห์ของอิสราเอล)
ขณะที่ลูกาย้อนกลับไปถึงอาดัม (เน้นที่พระเยซูในฐานะพระผู้ช่วยให้รอดของมวลมนุษยชาติ)
เมื่อรวมทั้งหมดนี้เข้าด้วยกัน
ลำดับวงศ์ตระกูลสอนเราว่าไม่มีสิ่งใดเกี่ยวกับการเสด็จมาของพระเยซูที่เป็นเรื่องบังเอิญ
พระเจ้าทรงนำประวัติศาสตร์ วงศ์ตระกูล และรุ่นต่อรุ่น
เพื่อให้พระเมสสิยาห์เสด็จมาตามที่พระองค์ทรงสัญญาไว้ทุกประการ

แล้ว เราเรียนรู้อะไรจากรายชื่อที่มัทธิวมอบให้เรา?
ผมขอแนะนำว่าสิ่งสำคัญที่สุดที่ควรจำจากรายการนี้คือ:
ความหวังของเราไม่ได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์หรือแผนการของมนุษย์
แต่ขึ้นอยู่กับพระสัญญาของพระเจ้า
ซึ่งพระองค์ทรงทำให้สำเร็จตามแบบแผนและเวลาของพระองค์เอง นั่นคือสิ่งสำคัญที่สุดที่ควรจำไว้
ลองมาเจาะลึกเรื่องนี้กันอีกสักหน่อย

อย่างแรก ความหวังของเราเริ่มต้นด้วยพระสัญญาของพระเจ้าที่ไม่เปลี่ยนแปลง
พระคัมภีร์เต็มไปด้วยพระสัญญาของพระเจ้า ขึ้นอยู่กับวิธีการนับ มีพระสัญญาของพระเจ้าประมาณ
500 ถึง 900 ข้อในพระคัมภีร์ ไม่ว่าคุณจะนับอย่างไร ก็มีอยู่มากมาย
แม้ว่าจะมีบางส่วนที่ทับซ้อนกันอยู่ด้วย นี่คือพระสัญญาบางส่วนของพระเจ้า:
1. พระเจ้าทรงสัญญาถึงการประทับของพระองค์ – “เราจะไม่ละทิ้งเจ้าเลย
และจะไม่ทอดทิ้งเจ้าเลย” – เฉลยธรรมบัญญัติ 31:6 และฮีบรู 13:5
2. พระเจ้าทรงสัญญาถึงความรอด – “ทุกคนที่ร้องออกพระนามขององค์พระผู้เป็นเจ้า [พระเยซู]
จะรอด” – โรม 10:13
3. พระเจ้าทรงสัญญาถึงการให้อภัย – “ถ้าเราสารภาพบาปของเรา
พระองค์ทรงสัตย์ซื่อและเที่ยงธรรมที่จะทรงอภัย...” – 1 ยอห์น 1:9
...และเป็นเช่นนั้นต่อไป

เพราะพระสัญญาเหล่านี้ และอีกหลายร้อยข้อที่คล้ายกัน
และเพราะความซื่อสัตย์ของพระเจ้าที่จะทำให้สำเร็จตามพระสัญญาเหล่านั้น
เราจึงมีความหวังสำหรับอนาคต ความหวังของเราไม่ได้ขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพดี ผู้ว่าการ
ดวงดาว หรือการโยนเหรียญ...พระสัญญาของพระเจ้าทำให้เรามีความหวัง

และในวันคริสต์มาส เราจะระลึกถึงพระสัญญาที่พระเยซูทรงทำให้สำเร็จเป็นพิเศษ:
· ปฐมกาล 3:15 – จะมีผู้หนึ่งมาบดขยี้หัวงู (ซาตาน)
· อิสยาห์ 7:14 – หญิงพรหมจารีจะตั้งครรภ์และให้กำเนิดบุตรชายชื่ออิมมานูเอล
· 2 ซามูเอล 7:12-16 – บุตรดาวิดจะครองราชย์ชั่วนิรันดร์

รายการพระสัญญาที่ประทานไว้ในพันธสัญญาเดิมและที่พระเยซูทรงทำให้สำเร็จ
ซึ่งรวมถึงพระลักษณะ พันธกิจ การไถ่บาป พันธสัญญาใหม่ การครองราชย์นิรันดร์ และอื่นๆ
ล้วนได้รับมาหลายร้อยปีหรือมากกว่านั้นก่อนที่พระองค์จะประสูติ

ความหวังที่พระสัญญาเหล่านี้มอบให้ประชากรของพระเจ้าคำจุนพวกเขาไว้นานหลายศตวรรษ รวมถึงในช่วงเวลาอันมืดมนของการถูกเนรเทศและการยึดครองโดยชาติต่างชาติ

การสำเร็จเป็นจริงในพระเยซูทำให้เรามีความหวังสำหรับสิ่งที่จะมาถึงเราเช่นกัน ทั้งในชีวิตนี้และในอีกด้านหนึ่งของหลุมศพเพื่อนิรันดร์กาลเพราะกางเขนของพระคริสต์และอุโมงค์ฝังศพที่ว่างเปล่า ดังที่หนังสือฮีบรูในพันธสัญญาใหม่กล่าวไว้ใน 6:19 ว่า “เรามีความหวังนี้เป็นสมอสำหรับจิตวิญญาณ มั่นคงและมั่นคง” ความหวังของเราสำหรับอนาคตมีรากฐานมาจากสิ่งที่พระเจ้าทรงกระทำในอดีต ดังนั้นความหวังของเราจึงเริ่มต้นด้วยพระสัญญาที่ไม่เปลี่ยนแปลงของพระเจ้า

ประการที่สอง พระเจ้าทรงทำงานในแบบและช่วงเวลาของพระองค์เอง รวมถึงผ่านบุคคลที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ เห็นได้ชัดเจนที่สุดจากสตรีสี่คนที่อยู่ในรายชื่อ ได้แก่ ทามาร์แห่งคานาอัน ราหับแห่งเยรีโค รุธชาวโมอับ และอดีตรรรยาของอุรียาห์ชาวฮิตไทต์ ซึ่งพวกเราส่วนใหญ่รู้จักในชื่อบทเขบา ซึ่งแต่งงานกับกษัตริย์ดาวิดหลังจากอุรียาห์สิ้นพระชนม์ การรวมสตรีเหล่านี้เข้าไว้ด้วยกันถือเป็นเรื่องผิดปกติสำหรับลำดับวงศ์ตระกูลโบราณ ในลำดับวงศ์ตระกูลหลายสิบรายการในพันธสัญญาเดิม ซึ่งมีชื่ออยู่หลายร้อยชื่อ มีสตรีเพียงประมาณ 16 หรือ 17 คนเท่านั้นที่ถูกกล่าวถึง

และทั้งสี่คนนี้ไม่ใช่ผู้ที่จะถูกมองว่าเป็น “มารดา” ในศาสนายิวและประวัติศาสตร์อิสราเอล เช่น ซาร่าห์ เรเบคาห์ เลอาห์ หรือราเชล และซาร่าห์ เรเบคาห์ และราเชล ได้ให้กำเนิดบุตรโดยการแทรกแซงของพระเจ้า ซึ่งจะยิ่งเชื่อมโยงพวกเธอกับมารีย์และสมควรถูกการรวมเข้าไว้ด้วย แต่เปล่าเลย สตรีทั้งสี่คนนี้ (รุธ ราหับ ทามาร์ และบทเขบา) อยู่ในบันทึกลำดับวงศ์ตระกูลเพราะพวกเธอเป็นคนนอกศาสนา พวกเธอล้วนเป็นคนต่างชาติหรือแต่งงานกับคนต่างชาติ กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ไม่ใช่ชาวยิว สำหรับศาสนาที่ให้ความสำคัญกับการรักษาสายเลือดไว้ในความเชื่ออย่างมาก การรวมสตรีเหล่านี้เข้ามาแสดงให้เห็นว่าแผนการของพระเจ้าครอบคลุมถึงคนต่างชาติมาโดยตลอด รวมถึงผู้ที่นำไปสู่และสืบต่อจากกษัตริย์ดาวิด

ประเด็นคือ แม้ว่าพระเยซูจะมีสิทธิตามกฎหมายในการเป็นกษัตริย์เพราะได้รับการเลี้ยงดูโดยโยเซฟ แต่พระเยซูก็ยังทรงเป็นพระผู้ช่วยให้รอดของคนทั้งโลก “ความรอด” ของพระองค์ไม่ได้มีไว้สำหรับชาวยิวเท่านั้น แต่สำหรับคนต่างชาติด้วยเช่นกัน นี่เป็นหัวข้อสำคัญในพระกิตติคุณมัทธิวที่เหลือ และในพันธสัญญาใหม่ที่เหลือ รวมถึงในพันธกิจและจดหมายของอัครสาวกเปาโล ในหนังสือกิจการของอัครทูต และในหนังสือวิวรณ์

และดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไปแล้ว เรื่องราวของสตรีเหล่านี้และการที่พวกเธอรวมอยู่ในที่นี่เตือนใจเราว่าพระเจ้าทรงสามารถทรงงานผ่านเราได้ไม่ว่า อดีตของเรานั้นจะเป็นอย่างไร ความจริงก็คือ ทุกคนที่พระเจ้าทรงทำงานผ่านล้วนเป็นคนบาป รวมถึงผู้ชายในลำดับวงศ์ตระกูลนี้ด้วย แต่บางครั้งเราคิดว่าบาปของเราใหญ่หลวงเกินกว่าที่พระเจ้าจะทรงอภัย หรือเรามีบาปแผลเกินกว่าที่พระเจ้าจะทรงทำงานผ่าน หรือไม่ได้มีความสำคัญเพียงพอ ไม่ได้เชื่อมโยงกันเพียงพอ และอื่นๆ แต่การที่ผู้หญิงที่ไม่คาดคิดเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเครื่องเตือนใจเป็นพิเศษว่าพระกิตติคุณมีไว้สำหรับคุณและฉัน และพระเจ้าสามารถทำงานผ่านเราได้เช่นกัน

พวกเธอถ่ายทอดข่าวสารแห่งความหวังที่ไม่คาดคิดสำหรับความรู้สึกถึงจุดหมายและพันธกิจของเราในโลกปัจจุบัน

หนึ่งในบทเพลงคริสต์มาสอันยิ่งใหญ่ที่ดอกย้าข่าวสารแห่งความหวังที่เรามีในพระเยซู และการที่พระองค์ทรงทำให้คำสัญญาเหล่านี้สำเร็จลุล่วง คือเพลง "Come Thou Long-Expected Jesus" ประพันธ์ขึ้นในปี ค.ศ. 1744 โดยชาร์ลส์ เวสลีย์ บาทหลวงและนักเทววิทยาชาวอังกฤษ ทำนองที่มักจะขับร้องกันในปัจจุบันนี้ ประพันธ์โดยโรแลนด์ เอช. ฟรีดชาร์ด ในปี ค.ศ. 1830 บทเพลงสวดของเวสลีย์มักถูกแต่งขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสอนเทววิทยา โดยมีจุดหมายเพื่อถ่ายทอดความจริงสำคัญของพระคัมภีร์ในรูปแบบที่น่าจดจำและซาบซึ้งกินใจ

บทเพลงนี้แสดงถึงความปรารถนาในพระเมสสิยาห์ สะท้อนให้เห็นถึงการรอคอยพระเมสสิยาห์ในพันธสัญญาเดิม ดังที่ปรากฏในลำดับวงศ์ตระกูลที่เริ่มต้นชีวประวัติของพระเยซูในหนังสือมัทธิว แก่นเรื่องของการรอคอยที่เต็มไปด้วยความหวังนี้คือแก่นแท้ของเทศกาลเตรียมรับเสด็จ ขณะที่เรารอคอยการเฉลิมฉลองการประสูติของพระเยซู ใช้ การประสูติเกิดขึ้นเมื่อ 2,000 ปีก่อน แต่มันเป็นเหมือนการแสดงซ้ำความหวังที่เรามีในการประสูติของพระองค์ทุกปี ในขณะเดียวกันก็เตือนใจเราถึงความหวังที่เรามีสำหรับชีวิตที่เหลือและชีวิตนิรันดร์ เนื่องจากการประสูติ ชีวิต การสิ้นพระชนม์ และการฟื้นคืนพระชนม์ของพระเยซู

ดังนั้น ขณะที่เราจบการนมัสการด้วยบทเพลงแห่งความหวังนี้ ขอให้บทเพลงนี้ช่วยเสริมสร้างความหวังที่เรามีในพระเยซูในตัวเรา เราจินตนาการถึงผู้คนในลำดับวงศ์ตระกูลของมัทธิว เช่น อับราฮัม ดาวิด รุธ ราหับ ต่างรอคอยให้พระสัญญาของพระเจ้าเป็นจริง พวกเขาทำได้เพียงหวังและวางใจในพระเจ้า และหลายชั่วอายุคนต่อมา ในที่สุดพระเมสสิยาห์ก็เสด็จมาในเมืองเล็กๆ แห่งหนึ่ง ประสูติอย่างสมณะ แต่หญิงพรหมจารีผู้ต่ำต้อยนามมารีย์และโยเซฟ สามีนาง ทั้งหมดนี้เกิดขึ้นอย่างครบถ้วนตามกำหนดเวลาอันสมบูรณ์แบบของพระเจ้า นั่นคือความหวังที่เรามีในพระเยซู และ: เรายังคงดำรงอยู่ด้วยความหวัง เมื่อเราวางใจในพระเจ้าและกำหนดเวลาอันสมบูรณ์แบบของพระองค์ ขอให้รายชื่อผู้คนเหล่านี้และชีวิตที่พวกเขาได้ดำเนินไป และขอให้บทเพลงสรรเสริญนี้ และสิ่งที่พระเจ้าทรงกระทำในพระเยซู...ทั้งหมดนี้เป็นแรงบันดาลใจให้เราดำรงอยู่ด้วยความหวังในแต่ละวัน เรามีความหวังอันแน่วแน่ที่พระเจ้าทรงสัญญาและพระเยซูทรงทำให้สำเร็จ และพระเจ้าทรงสามารถทรงงานผ่านเราแต่ละคน เพื่อนำความหวังอันแน่วแน่นี้ไปสู่โลกที่ต้องการอย่างยิ่ง อธิษฐานกันเถิด...อาเมน